Tulevaisuusvaliokunta, kuuleminen EU:n Rooman julistuksesta ja Suomen kannoista

Vaihtoehtoiset skenaariot ja villit kortit

27.9.2017 Elina Kiiski Kataja, johtava asiantuntija, Sitra

SITRA

Rooman julistus

1. Turvallinen ja suojattu EU
2. Vauras ja kestävästi kehittyvä EU
3. Sosiaalinen Eurooppa
4. Vahvempi Eurooppa globaalisti

Suomen kannat

Kasvu ja työllisyys

Vahvat sisämarkkinat, vapaakauppa, toimiva sääntely, innovaatiot, investoinnit, rakenneuudistukset, vastuullinen finanssipolitiikka, kestävä kasvu, sosiaalinen osallisuus, EMU, energia- ja ilmastopolitiikka

Turvallisuus

Globaali EU, sääntöihin perustuva kv-järjestelmä, YK, monenvälinen kauppajärjestelmä ja kv-ilmastotoimet, vakauden edistäminen lähialueilla, vahvistuva puolustusyhteistyö, terrorismin torjunta, ulkorajavalvonta, Schengen, tehokas ja kattava muuttoliikepolitiikka

SITRA

TYÖN JA TOIMEENTULON *ARVOITUS*

Työn maailma on tuntemattoman äärellä: **automatisaatio, robotisaatio, keinoäly ja digitaaliset alustat** muokkaavat eri aloja teollisuudesta hoivaan ja tietotyöhön.

Todennäköisesti tiedämme yhtä vähän tulevaisuudesta kuin 1800-luvun ihminen.

1800-luvulla tulot hyytyivät 50-vuodeksi vaikka tuottavuus kasvoi.

On mahdollista että olemme samanlaisen sukupolvikokemuksen kynnyksellä.

Yhden ihmisen elämässä tämä olisi koko työelämän mittainen kokemus.

Vuonna 2040:
Millainen olisi työpäiväsi maailmassa jossa koet eläväsi hyvää elämää?

On mahdollista, että:

Työ muuttuu mutta sitä on runsaasti ja palkkatyötä riittää kaikille.

TAI

Vain harvoilla on palkkatyötä ja vielä harvempi hyötyy sen tuloksista.

Siksi nyt on tärkeää

- Helpottaa niiden huolta jotka ovat työn murroksen väliinputoajia.
- Nostaa tulevaisuuden vauraudenjako ja toimeentulo aiheina poliittisen keskustelun ytimeen nyt.
- Huomata, että elämänikäinen oppiminen muuttuu hyveestä välttämättömyydeksi.
- Kysyä millaista yhteiskuntaa tavoittelemme ja miten teknologia voi meitä auttaa tavoitteissa. Kuljemmeko kohti eriytymistä vai tasa-arvoa?
- Muistaa, että työ voi olla sekä tuttua että tuntematonta. Robotti sairaanhoitajan apuna on kuviteltavissa, mutta mitä tekee algoritmikko?

10 aloitetta työstä ja toimeentulosta

SEURAAVAERA.FI

SITRA

TALOUS *TIENHAARASSA*

Pitkä hitaan kasvun jakso on alkanut hiljattain taittua, mutta epävarmasti. Luonnonvarojen ylikulutukseen perustuva talouskasvu on maapallon kantokyvyn kanssa ristiriidassa.

Mitä lopulta tavoittelemme: **talouskasvua vai hyvinvointia?**

On mahdollista, että:
Emme löydä tietä ulos hitaan kasvun ja vanhojen toimintatapojen ajasta. Näivetymme.

TAI

Haemme kasvua hinnalla millä hyvänsä jonka seurauksena maapallo turmeltuu ja hyvinvoinnin edellytykset ennen pitkää kuihtuvat.

TAI

Hyvinvointi on tärkein yhteiskunta-politiikan tavoite. Luonto elpyy ja hyvinvointi kasvaa, vaikka talous ei kasva.

TAI

Onnistumme irrottamaan talouskasvun päästöistä ja kasvattamaan hyvinvointia vielä talouskasvuakin nopeammin.

Siksi nyt on tärkeää

- Osata tarkastella edistystä yhdistelemällä monipuolisesti tietoa taloudesta, hyvinvoinnista ja maapallon tilasta. Yksinkertainen mittarointi ei riitä.
- Jatkaa määrätietoisesti toimia kiertotalouden edistämiseksi.
- Ymmärtää että talous kuvaa kulloinkin voimassaolevan luottamus- ja arvostusjärjestelmän tilaa.
- Muistaa että maailman muuttuessa myös arvostuksemme muuttuvat. Talous kyllä seuraa perässä.

Lue lisää!
SEURAAVAERA.FI

SITRA

EDUSTUKSELLISEN DEMOKRATIAN *PUHTI* HUKASSA

Toimiakseen demokratia kaipaa vahvistamista, uusia toimintatapoja ja parempaa osallisuuden toteutumista.

Kaikki vakuttaa kaikkeen!

Hyvinvointi, talous, luottamus, instituutiot, tasa-arvo…

Demokratian tarkastelu on aina yhteiskunnan kokonaisuuden tarkastelua.

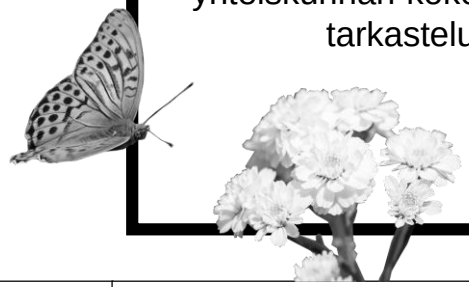

1800-luvulla lait säädettiin säätytalolla säätyjen kesken.

1900-luvulla teollisen vallankumouksen synnyttämä puoluekartta ja edustuksellinen demokratia vakiintuvat.

Mikä on **2000-luvun** ”säädyt” tai “liikkeet” joka määrittävät poliittisen osallistumisen ja intressit?

Teknologian nopea kehitys sekä globalisaatio ovat suurimmat edustuksellisen demokratian toteutumiseen vaikuttavat muutosvoimat.

On mahdollista, että:

Edessämme on demokratian kehittämisen, avoimuuden ja osallisuuden kultakausi.

TAI

Valta keskittyy harvempiin käsiin, osattomuus ja levottomuus yltyy.

Siksi nyt on tärkeää

- Huomioda, että demokratian suuria haasteita kaikkialla ovat eriarvoistuminen ja luottamuksen puute. Mikä on Suomen tulevaisuus: yhteinen vai jakolinjojen Suomi?
- Vaatia sekä globaalia päätöksentekoa että vahvaa lähidemokratiaa.
- Haastaa päätöksentekijät ja tiedontuottajat pois poteroista yhteisten ongelmien ratkaisijoiksi.
- Ottaa teknologia toden teolla haltuun! Teknologian hyödyntäminen ja sen kriittinen tarkastelu kulkevat käsikädessä.

12 aloitetta demokratian vahvistamiseksi

SEURAAVAERA.FI

SITRA

Villit kortit: kasvu ja työllisyys

1. Uusi finanssikriisi ja Kiinan taantuma
2. Tyhjenevien alueiden ja katoavien työpaikkojen massiivinen kapina
3. Fossiilikapitalismin aiheuttama nopea luonnonkatastrofi
4. Voimakkaan keinoälyn syntyminen nopeasti
5. Rinnakkaisen kybervaluutta- ja finanssijärjestelmän aiheuttama disruptio tai talouskupla

SITRA

Villit kortit: turvallisuus

1. Ilmastonmuutoksen äkkinäiset seuraukset, esim. golf-virran pysähtyminen
2. Afrikan kasvava väestö + ilmastonmuutos = Uuden mittakaavan ihmisten liikkuminen Eurooppaan
3. Ydinasevarustelusopimusten pettäminen ja sota joka puhkeaa Aasiassa
4. Separatististen liikkeiden (maantieteellinen/ideologinen) suosion kasvu Yhdysvalloissa ja Euroopassa
5. Demokratian kriisiytyminen ja uusien järjestelmien syntyminen

SITRA

HYVÄÄ HUOMISTA, SUOMI!

sitra.fi/megatrendit | seuraavaerä.fi

@sitrafund

SITRA